

Дослідження систематизації інформації: актуально, ґрунтовно, перспективно

Сербін О. *Систематизація інформації в контексті розвитку класифікацій наук : монографія / Олег Сербін.* — Київ : ВПЦ "Київський університет", 2015. — 431 с.

Особливістю сучасних інформаційних систем є можливість накопичувати інформацію на різних носіях та об'єднувати її з традиційними паперовими джерелами. Для зберігання й пошуку інформації у книгосховищах і базах даних вона повинна бути чітко структурованою. Важливу роль у цьому відіграють системи класифікації — спосіб упорядкування знань, тобто класифікації наук, та інструмент для систематизації й індексування інформації.

Людство накопичило значний досвід класифікації наук, що ефективно використовується в бібліотечній практиці. Варто зауважити, що класифікаційним системам в Україні приділялося мало уваги, оскільки для їх розробки, удосконалення та застосування використовували ідеологічні концептуальні засади, які зазвичай розробляли в Москві. Тому монографічне дослідження класифікації наук і систематизації інформації, яке виконав О. Сербін, є актуальним, першим в Україні та не має аналогів.

Пропонована монографія є результатом розгляду еволюції класифікацій наук і бібліотечних класифікаційних систем протягом значного історичного періоду. Автор аргументовано й грамотно окреслює завдання розвитку класифікаційної думки та потребу в з'ясуванні історичних аспектів виникнення та трансформації бібліотечних класифікаційних систем у нерозривному зв'язку з еволюцією класифікацій наук. Бібліотечні класифікаційні системи є механізмом систематизації документів, організації систематичних каталогів і картотек, тематичного пошуку інформації в бібліографічних і повнотекстових базах даних, бібліотечних каталогах.

Про актуальність монографічного дослідження свідчить те, що з розвитком і впровадженням нових інформаційних технологій зростає роль класифікаційних систем у забезпеченні ефективності каталогізаційної роботи бібліотек, формуванні систематизаційної та пошукової культури споживачів інформації.

Історія виникнення та розвитку бібліотечних класифікацій нерозривно пов'язана з виробленням підходів до класифікації знань. Адже саме систематизування дозволяє визначити й окреслити основні риси науковості будь-якого знання, внаслідок чого і формуються системи класифікацій наук. З огляду на це, цілісне представлення еволюції систем класифікацій наук з проекцією на важливі для бібліотекознавства та книгознавства питання історії бібліотечно-бібліографічних класифікаційних систем становить новизну монографії О. Сербіна.

Композиція роботи добре структурована: п'ять фундаментальних розділів дають чітке уявлення про еволюцію та перспективні напрями розвитку класифікаційних систем. Важливим є третій розділ монографії, в якому представлено своєрідний перехідний етап від класифікацій наук у "чистому вигляді" до класифікаційних систем організації документів та історичну ретроспективу виникнення і застосу-

вання класифікацій цього періоду. Зокрема, класифікацію Сен-Симона — Конта автор подає як одну з найперших класифікаційних систем, що аспектно виражала класифікацію наук як таку. Дотримання принципу формування наступної рубрики з урахуванням фундаментальності попередньої — основний принцип побудови цієї класифікації.

Слід звернути увагу на логічність структури та послідовність викладення матеріалу в монографії О. Сербіна. У кожному розділі інформацію подано так, що загальна картина даних повністю та по суті виражає еволюційність систематизації інформації — від перших спроб і втілень класифікаційної організації інформації авторства Демокрита до сьогочасних реалій та перспективного розуміння наслідків цих реалій щодо оптимізації систематизаційних підходів упорядкування, розміщення і пошуку інформації.

Особливої уваги вартий стиль викладу. Це вмотивовано тематичною дефініцією монографічного дослідження. Адже, з одного боку, вивчення розвитку систематизації інформації здійснюється крізь призму еволюції класифікацій наук та бібліотечно-бібліографічних класифікацій, вимагає особливого підходу і, як результат, своєрідного викладення матеріалу, який виражає характер перетину низки наук. З другого боку, ця монографія є втіленням саме бібліотекознавчо-бібліографознавчого дослідження. Ця обставина не зменшує науковості змісту монографії, а навпаки, глибше та ширше розкриває його.

Варто зауважити, що автор детально розглянув важливу проблему оптимізації інформації як результату згортання/розгортання, що передбачає можливість зміни кількісних характеристик при збереженні змістової цілісності. Проте ця робота, на нашу думку, могла бути переконливішою, якби було розглянуто конкретну сферу застосування класифікаційної системи. Процес оптимізації інформації досить ефективний у побудові класифікаційних систем для сфери книготоргівлі.

Відзначимо й детальний аналіз бібліотечних класифікацій — не лише в контексті організації бібліотечних каталогів, як це робили окремі дослідники, а як явища, наукової категорії організації знань. Такий метод вигідно вирізняє роботу комплексністю дослідження.

Глибинний підхід до розуміння науковості змісту класифікаційної системи, детальне представлення визначеного переліку наук відповідно до своєрідних оптимізаційних принципів формування як головних особливостей класифікаційної системи та філософське підґрунтя останньої — визначальні риси монографії.

Отже, на нашу думку, О. Сербін ґрунтовно дослідив і систематизував історіографію проблеми, окреслив тенденції розвитку бібліотечно-бібліографічних класифікаційних систем у контексті еволюції класифікацій наук, узагальнив підходи й тенденції систематизації інформації. Автор цілісно висвітлив еволюцію класифікацій наук та історію розвитку бібліотечних класифікаційних систем, сформував загальне бачення еволюційності наук, їхньої структуризації та системної класифікації. По суті, О. Сербін започаткував і розвинув науковий напрям класифікування та систематизування інформаційних ресурсів.

Ольга Трішук,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри видавничої справи та редагування
Видавничо-поліграфічного інституту НТУУ "КПІ"

Надійшла до редакції 16 лютого 2016 року